

Primàries, partits i radicalitat democràtica

written by Joan Fonollosa | 27 de novembre de 2018

Crec que si hi ha una cosa en la qual tots estem d'acord és que el sistema polític de la República Catalana ha de ser radicalment democràtic. Així ho vam fer a Constituïm quan vam redactar la nostra proposta de Constitució i així ho reconeix tothom: no s'hi valdria a fer una República nova de trinca per crear un sistema polític que sigui una reedició, més o menys disfressada, del que ara tenim.

En aquest sentit, les Primàries per Catalunya és un exercici de radicalitat democràtica i per tant una mena d'assaig per al futur: aquesta és una de les raons per les quals he presentat la meva candidatura a la ciutat de Barcelona.

Ara per ara, en realitat els candidats només som “candidats a ser candidat”: per formar part de la llista de les Primàries i ser candidat municipal, cal que la gent, és a dir els votants, et coneguin, et valorin i, en definitiva confiïn en tu. Just al revés del que passa ara, on els votants només poden triar entre diferents llistes, cadascuna de les quals està formada per noms de desconeguts, l'únic mèrit dels quals (o almenys el principal) és que el totpoderós cap de llista els hi hagi col·locat amb la idea que seran uns col·laboradors fidels, submisos i, sobretot, que no li faran ombra.

En aquest context, algunes veus clamen contra una suposada “enemistat envers els partits” que creuen que es desprèn del mecanisme de les primàries, i criden a què “no es deixin caure” unes entitats que, a parer seu, poden oferir encara molt.

En primer lloc, no és cert que les primàries vagin “contra” els partits. Recordem que des del primer moment han tingut la porta oberta per incorporar-s'hi, i alguns (Demòcrates,

Solidaritat i Reagrupament, si no me'n deixo cap) ho han fet. Si els altres no ho han aprofitat, és perquè no ho han volgut.

En realitat, si els partits "grans" fossin unes organitzacions polítiques tan potents com pretenen, ho tindrien molt fàcil per copar la llista: només caldria que els seus presumptes milers de militants s'apuntessin com a votants i votessin en bloc pels seus candidats; el problema és que acceptar aquest joc posaria de manifest la seva feblesa real. Només cal fixar-se en el fet que a les "primàries" internes de Barcelona que han celebrat per escollir el cap de llista (no tota la llista) hi ha hagut prop de 500 votants a cada un; avui dia ja hi ha uns 23.000 inscrits per votar a les Primàries de Barcelona. No calen comentaris.

Els partits polítics són eines essencials per al bon funcionament de qualsevol sistema democràtic i, lògicament, també ho seran en la República. La qüestió és si aquests partits d'avui estan capacitats per ser-ho. I és d'aquí que plora la criatura.

Els partits que tenim avui han nascut, s'han criat i estan perfectament adaptats a un ecosistema polític molt concret, que hem convingut a anomenar "Règim del 78". Un règim formalment democràtic, però que en realitat està pensat per allunyar del poble la capacitat efectiva de decidir. I això es fa a través d'un sistema electoral nefast, que entre altre "virtuts" té –amb el mecanisme d'elaboració de les llistes ja comentat– la de fomentar de manera inexorable la mediocritat dels electes.

Tanmateix, el formalisme democràtic del sistema fa que, ni que sigui a contracor, hagin de seguir les directrius que marca el poble si més no quan aquestes són tan fortes i àmpliament majoritàries que ni la propaganda, ni el control dels mitjans de comunicació, ni les "menjadores" són capaces de controlar-les: és el que passa des de fa vuit anys a Catalunya amb el desig d'independència.

Els partits ens han dut fins aquí, i és mèrit que cal reconèixer-los. Ho han fet a contracor i sovint lluitant contra ells mateixos, però ho han fet. I això ha implicat grans sacrificis personals a molta gent: els presos i exiliats en primer lloc, però també dels que tenen avui injustament embargat el patrimoni i de molts altres que no surten als diaris i per això la majoria no els coneix; hi ha molta altra gent que, poc o molt, n'ha patit també les conseqüències: negocis i carreres professionals malmesos, vides familiars trencades, pèrdues econòmiques ... Tot això és cert i cal agrair-los el sacrifici. De fet, el lògic i legítim desig de tota aquesta gent de rescabalar-se o almenys minorar aquests efectes és una de les causes principals de la "marxa enrere" que alguns partits estan fent o intentant fer. No vull dir noms: cadascú que faci la seva llista.

Però precisament per això, els partits actuals ja no són útils en l'actual situació. Amb tot el dolor de cor que ens pugui produir la situació, amb tota la injustícia que comporta, i amb tot el desig de restituir-los quan sigui possible, cal reconèixer de manera clara i sense embuts la dura realitat: els partits actuals no estan capacitats per portar-nos a la independència.

Els partits actuals, adaptats com estan al Règim del 78, tenen massa inèrcies, massa resistències internes, massa interessos i massa preus a pagar, massa ròssecs en definitiva, per poder fer una tasca tan radical com és aquesta. Com diu el lema de Querellants per la República, només el poble salva el poble. Al capdavant, les revolucions sempre les ha fet el poble, i això que estem fent és una autèntica revolució: pacífica i democràtica, però una revolució.

És el poble, directament i sense intermediaris qui ha liderat la lluita des del principi i han de ser representants del poble, elegits directament i sense intermediaris els que ho han de dur a terme. L'enemic és dur i fort, però l'acabarem vençant si persistim.

Com la mar acaba engrunant les roques de la costa per fortes que siguin, també nosaltres acabarem engrunant l'Estat espanyol –de fet, els efectes ja són prou visibles– a condició, això sí, que les onades no s'aturin.

El poble català és la mar i ja en portem unes quantes, d'onades: la primera va ser la manifestació del 2010 i des del 2012, n'hi ha una que periòdicament colpeja les roques cada 11 de setembre. I moltes més: les consultes, el 9N, i dues de molt grosses l'1-0 i la seva rèplica el 3-0. Després va venir un reflux: la marxa enrere de la no-aplicació de la República, seguida del 155. Però aquest reflux no en va poder impedir una altra onada el 21-D. Altres onades han vingut de fora, amb l'actuació de la justícia de Bèlgica, d'Escòcia, de Suïssa i sobretot de Schlesvig-Holstein. Ara, previsiblement, n'hi haurà una altra amb l'obertura del judici als presos i potser encara n'hi hagi més fruit de qualsevol circumstància avui imprevisible.

Però quan sens dubte n'hi haurà una de molt forta és amb les eleccions municipals del maig del 2019. I les Primàries intenten que sigui la definitiva, la que esberli d'una vegada per totes les roques que tenim al davant. Encara tenen una aparença molt forta, però estan més corcades del que sembla.